

Themabijeenkomst 'Procesgericht natuurbeheer', 16 oktober 2013

Het natuurbeheer kent een onderscheid tussen procesgericht natuurbeheer en patroongericht natuurbeheer. Procesbeheer laat in principe natuur na het creëren van specifieke voorwaarde scheppende condities haar gang gaan. Soms wordt de successie teruggezet met ingrepen in de abiotiek zoals ontgronden, inunderen of verzilten. Ontbrekende natuurlijke processen zoals begrazing of branden worden toegevoegd. In één gebied kunnen daardoor meerdere successiestadia naast elkaar ontstaan. Dat biedt biodiversiteit.

Patroonbeheer vraagt meer gedetailleerde ingrepen in een gebied zoals maaien, plaggen of gecontroleerd begrazen. De beheerder grijpt met grotere regelmaat in, vaak ter vervanging van historisch grondgebruik met groot biodiversiteitsrendement.

Procesbeheer lijkt een extensieve beheersvorm en daarmee goedkoper dan patroonbeheer. Dat spreekt beleidsmakers en beheerders in tijden van bezuiniging aan. Het is de vraag in welke gebieden procesbeheer op grond van de aanwezige natuurdoelen en de (potentiële) abiotische geschiktheid op zijn plaats is, of de kosten inderdaad lager zijn en hoe deze vorm van natuurbeheer zich verhoudt tot internationale regelgeving (N2000).

Deze vragen zijn door de hernieuwde politieke wil om de Ecologische Hoofdstructuur te realiseren actueel. Voor de afronding van de EHS wordt meer tijd genomen dan oorspronkelijk voorzien zodat voor de besteding van middelen scherpere prioriteitstelling nodig is. Ook vraagt de in gang gezette herijking van de Ecologische Hoofdstructuur prioritering bij de keuze van af te ronden gebieden.

Doel van de dag

De dag wil antwoord geven op onder meer de volgende vragen:

- is op grond van de opgedane ervaringen procesbeheer breder toe te passen dan nu het geval is;
- leidt procesbeheer tot het gewenste doelbereik en tot lagere kosten voor beheer;
- welke analyse is nodig om de aanwezige en benodigde processen in een gebied te kennen;
- op welke wijze zijn de benodigde voorwaarde scheppende condities via gebiedsontwikkeling te realiseren;
- is procesbeheer juridisch inpasbaar gezien onder meer de formulering van N2000-doelstellingen en de systematiek van het Programma Beheer.

De dag is niet bedoeld om de tegenstelling patroonbeheer–procesbeheer aan te scherper maar om na te gaan waarop de keuze voor (meer of minder) patroon- dan wel procesbeheer te baseren is.

Centraal staat de toepasbaarheid van opgedane kennis voor de advisering over inrichting (het creëren van de voorwaarde scheppende condities voor natuurlijke processen) en beheer van gebieden.

Opzet van de dag

In de ochtend passeren gebieden de revue waarin

- via gebiedsontwikkeling inrichtingsmaatregelen zijn getroffen om procesbeheer mogelijk te maken;
- de keuze tussen patroongerichte beheersmaatregelen en procesgerichte beheersmaatregelen aan de orde is geweest;
- ervaring is opgedaan met (adviesering over) de omzetting van patroonbeheer naar procesbeheer;
- procesgericht beheer is toegepast en geëvalueerd op doelbereik en kosten.

Na de presentatie van een aantal projecten volgt discussie over de algemene toepasbaarheid van de ervaringen die in de projecten zijn opgedaan.

In de middag wordt een veldexcursie in de Oostvaardersplassen gehouden, begeleid door gidsen.

Deelnemers: De dag is gericht op

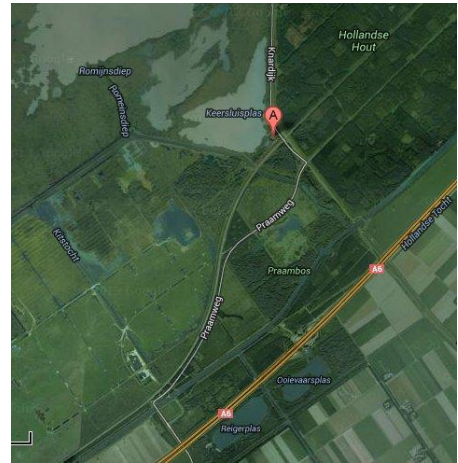
- groene adviesbureaus (leden van het Netwerk Groene Bureaus en bij voldoende ruimte ook niet-leden) en
- onderzoekers en terreinbeheerders uit het Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN)

Datum: 16 oktober 2013, van 10.00 uur tot 16.00 uur. De zaal is open vanaf 9.30 uur.

Aanmelden: vóór 1 oktober via
www.netwerkgroenebureaus.nl/ovp

Aan deelname zijn voor NGB-leden en OBN-ers geen kosten verbonden.

Locatie: nieuwe Buitencentrum Oostvaardersplassen, Kitsweg 1, 8218 AA Lelystad (bij Knardijk / spoorwegviaduct), 0320-254585

Programma

NGB-themabijeenkomst 'Procesgericht natuurbeheer', 16 oktober 2013

- 9.30 uur Inloop
- 10.00 uur Opening door de dagvoorzitter
- 10.10 uur Erosie en sedimentatie in de Biesbosch
- 10.50 uur Getijdewerking in kwelders
- 11.30 uur Pauze
- 11.50 uur Begrazing in de Oostvaardersplassen
- 12.30 uur Discussie
- 13.00 uur Lunch
- 14.00 uur Wandeling in de Oostvaardersplassen
- 16.00 uur

Johan Burger
voorzitter Netwerk Groene Bureaus

Jacques van der Neut
Staatsbosbeheer

Jetze Kamerling
Oranjewoud
Piet Riemersma
Grontmij/ Projectbureau -
Kwelderherstel Groningen

Hans Breeveld
Staatsbosbeheer